

www.parohiaserbanvoda.ro

Cuvântul care zidește

NU LIPSI DE LA LITURGHIA EUHARISTICĂ,
PENTRU CĂ EA NU ESTE COMPLETĂ FĂRĂ TINE!

DUMINICA A 24-A DUPĂ RUSALII
(Învierea fiicei lui Iair)

SF. CUV. MC. ANASTASIA
ROMANA; SF. CUV. AVRAMIE
ȘI MARIA, NEPOATA SA

LUCRAREA CREDINȚEI ÎN CAPERNAUM

În pericopa evanghelică din Duminica a 24-a după Rusalii de la Luca, cap. 8, 41-56, ni se istorisesc două minuni săvârșite de Mântuitorul Hristos în Capernaum.

Pe de o parte se face referire la minunea Învierii fiicei lui Iair, mai-marele sinagogii din Cetate, iar pe de altă parte se consemnează vindecarea în chip minunat a unei femei apăsate de suferința unei boli grele, care apropiindu-se de Mântuitorul Hristos și atingându-se de poala hainei Lui s-a vindecat. În afară de Sfântul Evanghelist Luca și ceilalți doi evangheliști sinoptici (Matei, cap. 9; Marcu, cap. 5) istorisesc mai pe scurt sau cu un plus de amănunte dubla minune din Capernaum. În ambele cazuri Mântuitorul Hristos a apreciat credința celor care s-au apropiat de El, cerându-l ajutorul, arătând totodată că El este Fiul lui Dumnezeu care cu puterea Sa dumnezeiască vindecă boli și neputințe în popor și chiar înviază morți.

Cetatea Capernaum a fost numită de Hristos „Cetatea Sa” pentru că a devenit un loc important al activității Sale desfășurate în Galileea. Situată pe malul lacului Ghenizaret, Mântuitorul Hristos a făcut în această Cetate multe minuni și a predicat multe din învățăturile Sale. Din relatarea evanghelică reținem că, în timp ce mulțimile Îl urmau, dornice să-L asculte și să vadă faptele Sale minunate, o personalitate din acest oraș, mai-marele sinagogii, pe numele său Iair, trece peste orgoliile funcției și poziției sale pe care le avea și, venind în fața lui Iisus, cade la picioarele Lui și-L roagă să vină la casa sa și să-i vindece unica fiică – o copilă de 12 ani – care era pe moarte. Hristos îl ascultă și împreună cu ucenicii și o parte din mulțime se îndreaptă spre casa lui Iair.

În acest timp, o femeie din mulțime încercată de o suferință grea pe care o avea de 12 ani, suferind de scurgere de sânge, plină de o credință puternică, se apropie de Domnul pe la spate și cu multă sfială, în mod discret și smerit, fără să-și facă publică suferința, se atinge de poala veșmântului lui Iisus și îndată a simțit în trupul ei că s-a vindecat.

Mântuitorul a simțit El însuși puterea tămăduitoare care a ieșit din El și a vindecat-o pe această femeie. Venind în fața Domnului femeia mărturisește motivul pentru care s-a atins de El și cum îndată s-a tămăduit de suferința ei. Ea iese din anonim astfel, iar Mântuitorul o dă exemplu de credință tuturor zicându-i: „Îndrăznește, fiică, credința ta te-a mântuit; mergi în pace și fii sănătoasă de suferința ta”.

Între timp, de la casa lui Iair vine vestea cutremurătoare că fiica lui tocmai a murit. Câtă durere și zbucium va fi

fost în acel moment în sufletul lui Iair! Mai avea rost să mai meargă Mântuitorul la casa lui? Aici este taina credinței și a minunii care se va săvârși. Domnul îl încurajează și îi cere credință: „Crede numai și se va izbăvi” îi zice Iisus. Ajungând la casa lui Iair, toți plângeau și se tânguiau de moartea copilei. Iisus le spune tuturor: „Nu plângeți; n-a murit, ci doarme”, deși toți știau că a murit. Aici Mântuitorul ne descoperă taina morții, numind moartea un somn din care ne vom trezi prin puterea Sa la adevărata viață a Împărăției Sale. Căci tot El va zice la învierea lui Lazăr: „Eu sunt Învierea și Viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi.”

Apoi, intrând în încăperea unde era

apăsată copila lui Iair, fiind de față părinții ei precum și Apostolii Petru, Iacob și Ioan, ca un adevărat Stăpân al vieții și al morții, apucând-o de mână pe fetiță, îi zice: „Copilă, scoală-te!” și îndată, în chip minunat, sufletul s-a întors în trup și a înviat.

Pentru a confirma realitatea că această fetiță a înviat cu adevărat Mântuitorul Hristos le cere părinților să-i dea să mănânce. Așa cum El însuși va mânca în fața ucenicilor Săi pentru a-i încredința de Învierea Sa.

Prin învierea fiicei lui Iair, Mântuitorul a adus în casa acestuia bucurie și speranță, încredere și mângâiere acolo unde mai înainte fusese întristare și durere. Iată câtă putere are rugăciunea

pentru alții, în cazul de față a unui tată pentru copilul său. De aceea Iair rămâne un model de credință, cum tot așa rămâne un exemplu bun pentru noi toți credința femeii care s-a vindecat într-un

mod minunat de suferința ei. Pe noi, care ne împărtășim de Hristos în Sfânta Euharistie și-L primim în adâncul ființei noastre, nu doar Îl atingem, oare nu ne va curăți Hristos de păcatele noastre?

Sau nu ne va vindeca de suferințele pe care le avem? De aceea să venim la El cu credință și El ca un Părinte iubitor se va milostivi spre noi. Amin! ❖

Pr. Morar Eugen

UCRAINA, DISPUSĂ SĂ OFERE ROMÂNILOR MOAȘTELE SFINTEI TEODORA

În declarația comună a celor două guverne se stipulează că cei doi primieri au remarcat „importanța lucrărilor legate de organizarea CAUTĂRII moaștelor Sfintei Teodora în Ucraina și a mormintelor hatmanilor Pylyp Orlyk și Ivan Mazepa din România”.

Sfânta Cuvioasă Teodora (7 august) s-a născut pe la jumătatea secolului al 17-lea în satul Vânători, județul Neamț. Căsătorită împotriva voinței ei cu un tânăr evlavios din Ismail și neavând copii, Teodora a îmbrățișat viața monahală la Schitul Vărzărești, Vrancea, iar soțul ei, de asemenea, s-a călugărit la Schitul Poiana Mărului, primind numele Eleodor. Năvălind turcii, au dat foc schitului, iar sfânta s-a retras în munți, unde se nevoia ziua și noaptea în post și rugăciune. Mai târziu, s-a retras în Munții Neamțului și așa a ajuns în părțile Schitului Sihla, unde mulți ani a petrecut în aspre nevoițe. Hrana Sfintei Teodora era foarte săracăcioasă. Mânca măcriș, fructe de pădure și alune. Înainte de a muri, ieromonahul Antonie a spovedit-o și a împărtășit-o și așa sfânta și-a dat în pace sufletul curat Domnului. Trupul sfintei a fost descoperit în anul 1830, în peștera în care viețuise. În 1852, în timpul ocupației rusești a Principatelor Române a fost dusă la ansamblul mănăstiresc Lavra Pecerska din Kiev. Moaștele au fost - se pare - așezate într-o raclă de mare preț, pe care scrie: „Sfânta Teodora din Carpați”.

Pentru obținerea acestor cinstite moaște au mai fost făcute demersuri și în anul 1992, la canonizarea Cuvioasei Teodora, însă fără succes.

Așa cum am menționat de multe ori în ziarul „Cuvântul care zidește”, moaștele Sf. Cuv. Teodora NU SE AFLĂ la Lavra Pecerska, probabil sunt rățacite în timpul războaielor sau sub stăpânirile atee.

Cei doi eroi naționali ai Ucrainei pentru ale căror rămășițe ar putea fi oferite la schimb moaștele Sfintei Teodora sunt Ivan Mazepa și Pylyp Orlyk.

Ivan Mazepa a fost un hatman al cazacilor zaporozieni din Ucraina în perioada 1687 – 1709, erou național în Ucraina, opozant vehement al rușilor, considerat părintele ideii de independență a ucrainenilor. A fost îngropat în Biserica Sf. Gheorghe din orașul Galați, dar

În urma
ședinței comune
a guvernelor
Ucrainei
și României,
care a avut loc
la Kiev, miercuri,
18 octombrie
2023, s-a ajuns
la un acord
privind
restituirea
moaștelor
Sfintei Teodora
de la Sihla.

mormântul său a dispărut în contextul demolării bisericii în 1962.

Pylyp Orlyk a fost un cazac legendar, membru senior al Cancelariei militare generale a hatmanului Ivan Mazepa, decedat în 1742 la Iași.

Pe de altă parte, autoritățile de la Kiev au recunoscut miercuri limba română drept limba oficială a minorității române din Ucraina. Anunțul a fost făcut de premierul Marcel Ciolacu la finalul ședinței comune de la Kiev a guvernelor României și Ucrainei. Premierul a vorbit de libertatea preoților de a sluji în limba română, dar nu a menționat și educația în limba română.

Desemnarea limbii române ca limbă oficială a minorității române din țara vecină are loc în contextul obligației îndeplinirii de către Ucraina a criteriilor de aderare la Uniunea Europeană, unul dintre criterii referindu-se și la drepturile minorităților naționale.

„La fel de important cred că este să ne asigurăm că preoții români ortodocși vor oficia în continuare serviciile religioase în limba română. Libertatea religioasă este un drept fundamental, iar păstrarea identității religioase și a limbii de slujire sunt principii fundamentale pentru orice societate”, a spus premierul Marcel Ciolacu.

Totuși, nu este clar dacă actuala recunoaștere a limbii române ca limbă oficială vorbită de românii din Ucraina îi va ajuta pe aceștia în conservarea

identității lor.

„Ne bucură știrea. Credem că va fi un punct din care va porni rezolvarea unor probleme create”, a declarat, pentru basilica.ro, Aurica Bojescu, secretarul Uniunii Interregionale „Comunitatea Românească din Ucraina”.

„Dar încă nu a apărut niciun document care să ne permită să vedem pași concreți. În învățământ nu s-au produs schimbări și la ultima întâlnire i-am comunicat Comisarului UE pentru Extindere lucrul acesta.”

Legea din Ucraina nu mai permite predarea integrală în limba română în școlile din comunitățile românești.

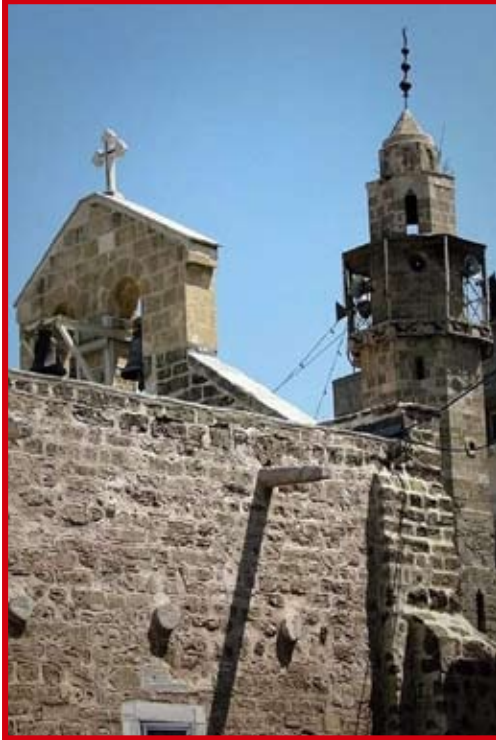
Elevii de clasa a cincea încă nu au manuale în limba română, iar cei mai mari nu au posibilitatea de a susține Bacalaureatul nici la Limba și literatura română, nici la alte materii în limba română. De altfel, orele alocate studierii limbii și literaturii române au scăzut în unele clase până la două pe săptămână.

„Procesul de învățământ în limba maternă a fost afectat de Legea educației și de Legea pentru învățământul mediu general”, explică Aurica Bojescu.

„Noi cerem să fie cum a fost timp de sute de ani: s-a învățat în limba maternă și s-a studiat foarte bine limba de stat. Iar copiii noștri sunt integrați peste tot. Se duc la instituții de învățământ superior în Ucraina și nimeni nu este exmatriculat din cauză că nu poate învăța.” (Informații – basilica.ro) ❖

„PENTRU FRĂȚII MEI ȘI PENTRU VECINII MEI GRĂIAM DESPRE TINE PACE”

Veseliți-m-am de cei ce mi-au zis mie: „În casa Domnului vom merge!” Stăteau picioarele noastre în curțile tale, Ierusalime! Ierusalimul, cel ce este zidit ca o cetate, ale cărei porți sunt strâns-unite. Că acolo s-au suit semințiile, semințiile Domnului, după legea lui Israel, ca să laude numele Domnului. Că acolo s-au așezat scaunele la judecată, scaunele pentru casa lui David. Rugați-vă pentru pacea Ierusalimului și pentru îndestularea celor ce te iubesc pe tine. Să fie pace în întăriturile tale și îndestulare în turnurile tale. Pentru frații mei și pentru vecinii mei grăiam despre tine pace. Pentru casa Domnului Dumnezeului nostru am dorit cele bune ție. (Psalmul 121)

Niciodată în ultimii 100 de ani nu a fost cu adevărat pace pe pământurile „Țării Sfinte”. Totul a început cu Declarația Balfour din 2 noiembrie 1917, o declarație oficială de politică externă a Regatului Unit prin care se afirma că „guvernul privește favorabil stabilirea în Palestina a unui Cămin național pentru poporul evreu și își va folosi bunele oficii pentru a facilita atingerea acestui obiectiv; este de înțeles că nu se va face nimic ce ar putea prejudicia drepturile civile și religioase ale comunităților neevreiești existente în Palestina sau drepturile și statutul politic obținut de evrei în alte țări.”

Între 1919 și 1923, 40.000 de evrei au sosit în Palestina, cei mai mulți scăpând din haosul post-revoluționar din Rusia. Mulți din acei imigranți au devenit cunoscuți drept „pionieri” (halutzim), deveniți cu vremea experimentați și pregătiți în agricultură și capabili de a înființa economii auto-susținute. Valea Izreel și Valea Hefer au fost secate și transformate pentru a fi folosite în agricultură.

Primele revolte ale arabilor datează din anii 1920-1921. Răspunsul autorităților britanice a fost adoptarea unui sistem de cote de imigrație. Astfel era limitat numărul anual de imigranți evrei care intrau în Palestina. Excepții erau făcute pentru evreii care aveau peste 1000 de lire în numerar (aproximativ 100.000 de lire la valoarea din 2000) sau pentru muncitori evrei cu peste 500 de lire în numerar. Atacurile arabe asupra

așezărilor evreiești izolate și eșecul britanic de a-i proteja au dus la crearea milițiilor „Haganah” (Apărarea) care erau dedicate apărării așezărilor evreiești.

Până în 1923 numărul evreilor din Palestina ajunsese la 90.000. Între 1924 și 1929, 82.000 de evrei au ajuns în Palestina, fugind de antisemitismul din Polonia, Ungaria etc. și din cauza politicii de imigrație a Statelor Unite care îi țineau pe evrei afară. Noii sosiți, inclusiv multe familii din clasa mijlocie s-au mutat în orașe și au înființat mici afaceri și ateliere. Totuși, din cauza lipsei de oportunități economice, aproximativ 1/4 din cei sosiți au părăsit Palestina.

Foarte mulți au venit după război. Națiunile Unite își lua sarcina de a supraveghea masiva imigrație a evreilor, în special din Europa.

În septembrie 1947, o lună după Împărțirea Indiei, o comisie a Națiunilor Unite recomanda o împărțire și în Palestina, propunere ratificată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite. Rezoluția ONU stipula înființarea a două state, unul arab și unul evreu, iar Ierusalimul sub administrația Națiunilor Unite. Data propusă pentru retragerea britanică a fost 1 octombrie 1948.

În 14 mai 1948, ultimele forțe britanice au părăsit Haifa. Agenția Evreiască, condusă de David Ben Gurion, a declarat înființarea Statului Israel, în conformitate cu Planul de Împărțire al ONU din 1947. Ben Gurion a devenit Prim Ministru al noului stat.

Liderii ambelor super-puteri, Președintele Harry S. Truman al SUA și liderul sovietic Iosif Stalin, au recunoscut imediat noul stat. În acest timp, populația evreiască a Palestinei era de 650.000, iar populația arabă era în jur de 1,2 milioane.

Din acel an, conflictele arabo-israeliene au fost din ce în ce mai dese și mai sângeroase. Populația israeliană și suprafața pe care evreii o locuiau a crescut aproape cu fiecare conflict. Nu a fost pace sub măslinii Ierusalimului multă vreme, iar la războaie au participat pe rând și alte țări arabe, cum ar fi Egiptul, Iordania, Siria, Liba.

În acest timp, populația palestiniană – azi aproximativ 5 milioane de locuitori – se va retrage în mici enclave, cum sunt Fâșia Gaza, Cisiordania, Înălțimile Golanului. Acestea nu însumează mai mult de 8.000 km², în timp ce Israelul, cu o populație de 9 milioane de locuitori, stăpânește o suprafață de peste 22.000 km². Să spunem că mult discutata azi Fâșie Gaza are 360 km² și trăiesc aici peste 2 milioane de palestinieni, doar din ajutoare umanitare. Densitatea umană de aici este una dintre cele mai ridicate din lume.

Puțină istorie este binevenită. Mai ales pentru noi, europenii, care nu prea ne-am interesat cum trăiesc, cum conviețuiesc oamenii în zone fierbinți ale lumii, sărace, exploatate sau distruse de războaie. Am fost în Țara Sfântă - slavă Domnului! - mulți dintre noi. Între conflictele militare am reușit să vedem locurile prin care a trecut Domnul Iisus Hristos cu ucenicii săi. N-am avut însă timp să aflăm povestea locurilor și oamenilor de aici cu detalii, cu cifre, dar și luând aminte la suferințele lor, provocate în primul rând de nesfârșitele conflicte militare.

Și iată, astăzi asistăm la o escaladare a violențelor, zic eu, istorică. Nu știi pe cine să ascuți, cu cine să plângi mai întâi, pentru cine mai ales să te rogi. Cui să-i dai dreptate. Pentru că dreptatea este și de partea unora, dar și a celorlalți. Foarte, foarte complicat a devenit totul. Fiecare arată spre celălalt. Fiecare plătește celuilalt ce i-a făcut. Fiecare aplică „ochi pentru ochi și dinte pentru dinte”.

Și iată că în acest nou mare conflict cad sub bombe și biserici. Ortodoxe chiar. Căci biserica Sf. Porfirie din Gaza are o istorie de peste 1.600 de ani. Miercuri, 19 octombrie 2023, peste biserică și împrejurimi au căzut sub

loviturile rachetelor israeliene. 18 palestinieni au murit.

În anul 395, Cuv. Porfirie, la acea vreme preot, a fost chemat să preia rolul de protector al creștinilor din Gaza de hărțuirea păgână, în urma morții episcopului din Gaza. În oraș existau multe temple păgâne și idoli, însă cu ajutorul Cuv. Porfirie s-au botezat 237 bărbați, 35 de femei și 14 copii. În anul 401, Cuv. Porfirie a primit din partea împăratului roman un edict de distrugere a templelor păgâne din Gaza și restabilirea privilegiilor pentru creștini. Cu sprijin financiar din partea împăratului, Cuv. Porfirie a construit o nouă Biserică în Gaza, pe locul principalului templu păgân. Acolo a și fost înmormântat. Această Biserică –

reconstruită în același loc prin secolul al 11-lea – era cunoscută, până în data de 19 octombrie, ca Biserica Cuv. Porfirie.

Biserica se afla în grija Arhiepiscopului Alexios, cu sprijinul Părintelui Elias. Arhiepiscopul Alexios, aparținând de Patriarhia Ierusalimului, a declarat că nu va părăsi Gaza atâta timp cât mai trăiește acolo fie și un singur ortodox. Îi va păstori și ocroti cât va fi nevoie.

Pe de altă parte, Părintele Teofil Anăstăsoaie, reprezentantul BOR la Ierusalim, declara: „La Biserica Românească din Ierusalim am făcut o rugăciune pentru sufletele celor plecați prea devreme dintre noi, și de o parte, și de alta. Războiul este nedorit de nimeni și noi deplângem ceea ce se întâmplă în

Țara Sfântă, mai ales că, în perioada aceasta, ar fi trebuit să fie aici mii de pelerini care doreau să se închine, să se roage, să se bucure de acest loc.

Din nefericire, Locurile Sfinte sunt acum goale și iată, facem rugăciuni de pace și cele mai triste sunt rugăciunile pentru cei plecați dintre noi. Pentru creștinii din zona Gaza există un episcop ortodox care aparține de Patriarhia Ierusalimului și care are în grija lui cam 80.000 de creștini ortodocși palestinieni. Acum, situația lor, după cum se știe, este destul de nefericită, pentru că se află în mijlocul acestui conflict, nedorit de ei și probabil nici de cei din jur. Am ținut legătura cu cei de acolo, pentru că sunt și români care se află în zona respectivă”. (Maria B.) ❖

RUGĂCIUNI PENTRU CEI ADORMIȚI: MOȘII DE TOAMNĂ, ÎN PRIMA SÂMBĂTĂ DIN NOIEMBRIE

Biserica Ortodoxă acordă o atenție specială pomenirii celor adormiți în Domnul.

Toate sâmbetele sunt dedicate pomenirii celor trecuți la Domnul. Între acestea avem trei sâmbete în care se face pomenirea generală a celor dragi plecați în lumea cerească:

Moșii de iarnă - sâmbăta ce precede Duminică Înfricoșătoarei Judecăți, Moșii de vară - sâmbăta ce precede Duminică Rusaliilor și Moșii de toamnă, care anul acesta este sâmbăta, 4 noiembrie 2023. Aceste sâmbete numite ale Moșilor sunt dedicate comemorării „tuturor părinților și fraților creștini ortodocși adormiți de la începutul veacurilor”.

Această pomenire de toamnă a morților este veche, pentru că în secolul al 9-lea, la Mănăstirea Studion din Constantinopol, una dintre cele două pomeniri generale ale morților se făcea în luna septembrie, iar în secolul al 17-lea, liturgistul apusean Iacob Goar spune că grecii făceau a treia pomenire generală a morților în prima sâmbăta din octombrie.

În Biserica Ortodoxă Română regăsim la sfârșit de octombrie și început de noiembrie această sâmbăta în care facem pomenirea generală a celor adormiți sub numele de Moșii de toamnă. Acum îi pomenim pe strămoșii, moșii, părinții, frații, surorile, fiii, fiicele noastre trecuți la Domnul și pe toate sufletele „celor dintr-o rudenie și seminție cu noi, care mai înainte au adormit în nădejdea învierii și a vieții veșnice”.

Cel mai important lucru pe care-l putem face pentru cei din neamul nostru mutați din această lume este rugăciunea, pe care trebuie să o intensificăm mai ales la cele trei soroace de peste an. Fiecare dintre noi, creștinii ortodocși, trebuie să mergem de Moși la biserică și să participăm la slujba Utreniei, la Sfânta Liturghie, urmată de slujba Parastasului, unde ne rugăm și-i pomenim

pe cei adormiți din neamurile noastre.

Aducem la biserică colivă și pomelnic cu numele celor adormiți din familia noastră și aceștia sunt pomeniți de preot în cadrul liturgic al slujbei Parastasului când la ectenie rostește cuvintele: „încă ne rugăm pentru odihna sufletelor adormiților robilor lui Dumnezeu”, și citește numele celor trecuți la viața veșnică.

Pentru pomenirea celor adormiți aducem la biserică prinoase: colivă, vin, colaci ș.a., pe care după slujba Parastasului le împărțim pentru sufletele celor adormiți din neamul nostru. Aceste prinoase reprezintă milostenia pe care o facem noi pentru sufletele celor morți, cu nădejdea că ei vor dobândi viața veșnică din Împărăția lui Dumnezeu. Lucru pe care-l cerem și prin troparele din slujbele de pomenire din Biserica Ortodoxă: „Cu duhurile dreptilor, celor

ce s-au săvârșit, odihnește, Mântuitorule, sufletul adormitului robului Tău, păzindu-l pe dânsul într-o viață cea fericită, care este la Tine, Iubitorule de oameni”. ❖

PROGRAMUL BISERICII ȘERBAN VODĂ ÎN PERIOADA 29 OCTOMBRIE - 5 NOIEMBRIE 2023

ZIUA	ORA	SLUJBE/activități
Duminică 29.10	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Duminică a 24-a după Rusalii (Învierea fiicei lui Iair) Utrenia, Sfânta Liturghie
Miercuri 1.11	07 ³⁰ -09 ³⁰ 17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Sfânta Liturghie Sfântul Maslu
Vineri 3.11	07 ³⁰ -09 ³⁰ 17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Sfânta Liturghie Vecernie, Acatist
Sâmbăta 4.11	06 ⁰⁰ -10 ³⁰	Sfânta Liturghie, Parastas cu pomenirea celor adormiți Sâmbăta morților – Moșii de toamnă
Duminică 5.11	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Duminică a 22-a după Rusalii (Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr) Utrenia, Sfânta Liturghie